

Danas

PETAK, 26. januar 2024, broj 9518, godina XXVII, cena 70 din, 45 den, 1,5 KM, 0,9 EUR (CG), 1 EUR (SLO) / www.danas.rs

Madlena Cepter, osnivačica **Madlenianuma**, o 26 godina rada
**MECENARSTVO JE DANAS
RETKOST, SVEŠT VEĆINE
SVELA SE NA LIČNI INTERES**

Strana 20

Autorski tekst psihološkinje **Jasmina Mihnjak** o
akušerskom nasilju i slučaju porodilje **Marice Mihajlović**
**SMRT U PORODILIŠTIMA
I ŽIVOT NE APARATIMA**

Strana 21

CINS imao uvid u „skriveni“ izveštaj o predizbornom izveštavanju Pinka, Hepija, B92 i Prve

REM prikriva dominaciju SNS na nacionalnim TV

Dragan Đilas izneo podatke o novom
izbornom inženjeringu u glavnom gradu

**Za tridesetak
dana „skinuli“
5.000 birača**

Strana 5

SNS još nije donela odluku ko će biti
novi vođanski premijer

**Nakon Mirovića
šansa Dušanki
Golubović**

Strana 4

Državna revizorska institucija utvrdila niz
nepravilnosti u klinici „Dr Laza Lazarević“

**Direktorka
zaključila ugovor
sama sa
sobom**

Strana 7

Zloupotrebio funkciju
predsednika Republike
Srbije u stranačke svrhe:
Aleksandar Vučić

Foto: Polke-Vida/Srbija/Prva/YouTube

- Na televiziji Pink listi SNS je bilo posvećeno preko 18 sati izbornog programa, dok su svi ostali učesnici zajedno imali oko pet sati
- **Zoran Gavrilović:** REM je osnova da građani imaju pravo na informisanje koje je regulisano Ustavom Srbije, ali REM to ne radi

- **Olivera Zekić:** Bedna manipulacija CINS-a, izveštaj još nije urađen
- **Slobodan Cvejić:** Izveštaj nije do sada objavljen jer bi podaci bili ili lažni ili bi pokazali koliko pristrasno izveštavaju mediji sa nacionalnim frekvencijama

Strana 6

DANAS DODATAK

Danas
školska slava

Objavljeni rezultati međunarodnog istraživanja ICCS 2022

**Đaci iz Srbije ispod proseka u
znanju o građanskim vrednostima**

UEFA kaznila četvoricu fudbalera Prve iskre iz
Bariča jer su namestili meč sa Jedinštvom iz Uba

**Uplatili 10.000 evra
u kladionici na broj
postignutih golova**

Strana 24

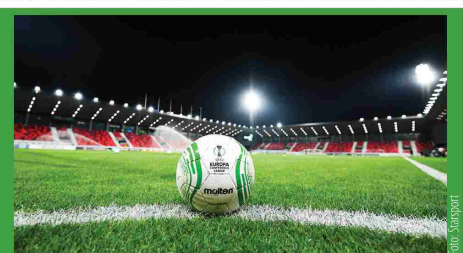

Foto: SrpskiSport

Madlena Cepter

osnivačica i
dobrotvorka Opere
i teatra Madlenianum

Povodom 26. godišnjice Opere i teatra **Madlenianum** na zemunskom Muharu

Mecenarstvo je retkost, svest većine svela se na lični interes

RAZGOVOR

MONTE KARLO, BEOGRAD // Još kada sam započinjala sa ovakvim enormno velikim projektom kao što je pokretanje jedine privatne opere u Evropi znala sam da neće biti lako i jednostavno. Okolnosti, naročito na našim prostorima uvek su složene i svako vreme je bilo obeleženo nekim problemima, tako da ako se ustručavate i čekate

tetno, da ostane poletan, da istražuje i daje šansu mladim umetnicima uz svoju veliku podršku i sve češće prisustvo u Beogradu - kaže u razgovoru za Danas Madlena Cepter, osnivačica i dobrotvorka Opere i teatra **Madlenianum** koja večeras predstavom „Godišnjica“ obeležava 26 godina rada.

Šta Vam je bio najveći izazov u ovih 26 godina rada, koje obuhvataju NATO bombardovanje, promene vlasti, koronu, izmene u sastavu gradskog stanovništva, navika, kulturnih obrazaca...?

- Biti jedina mecena u Srbiji i praktično jedini sponzor kulture na ovim prostorima već samo po sebi veliki je izazov. Podsetiću vas da, pored **Madlenianuma**, u mojim rukama su i Muzej **Cepter** već 30 godina, **Madl' Art** 22 godine, **Zepter Book** 26 godina, a odnedavno i Palata umetnosti Madlena, uz sve fondove za pomoć mladim umetnicima, pojedinačna sponzorstva i podsticaji, tako da sve to zajedno predstavlja veliki izazov. Uspevali smo, a i dalje uspevamo da **Madlenianum** prođe potpuno neoštećen kroz sve socijalne, kulturološke, političke i ekonomske probleme, kao što smo čak i u vreme korone uspevali da održimo kontakt sa publikom virtuelno i uživo. Bili smo jedini teatar koji je u prvoj godini pandemije uspeo da održi premijeru integralne muzičke produkcije sa mjuziklom „Poslednjih pet godina“ i da sačuva sve svoje zaposlene na svo-

jim radnim mestima i sa svojim redovnim zadacima.

Madlenianum je od prošle sezone i ustanova kulture. Da li je, koliko i u čemu to priznanje uticalo na rad Madlenianuma?

- Priznanje? Lično mislim da je **Madlenianum** sve ovo vreme bio visoko kvalitetna ustanova kulture. Ja ću i dalje, kao osnivačica **Madlenianuma**, nastaviti da ga dotiram sa milion i po evra, što je prosečan budžet svih ovih godina. Kada je **Madlenianum** započeo svoj rad kao Opera jedino zakonsko rešenje bilo je da radi kao privredno preduzeće. Kada je počelo da se govori o privatno-društvenom partnerstvu Ministarstvo kulture nije bilo zainteresovano. Zato je sad veoma popularan vid privatno-državno part-

vom mestu atraktivnost i gledanost predstava, što važi za svako pozorište. Međutim, nijedna umetnost ne sme biti sputana u svojoj kreativnosti i zato uvek svesno prihvatamo rizik da će nova i drugačija čitanja klasičnih operetskih, operetskih i dramskih dela izazvati različita reagovanja. Mi želimo, a to smo i veoma uspešno ostvarili u prethodnih 26 godina, da budemo moderno pozorište, sa dragalačkom vizijom. Smatram da to i jeste ideja vodilja za pozorišnu umetnost uopšte. I sve to iz jednog razloga: kultura je temelj razvoja i boljeg života. Nekulturni ljudi guše se u mraku i neznanju, nemoćni su da odgovore na pitanja koja ih muče, hodaju unatraske, a taj put vodi u ambis nečovečnosti i kolektivne nesreće. Kultura nas čini boljim, kroti u nama

► Uska znanja, svedenost života na mobilni i kompjuter prete poništavanjem duhovnosti, mašte, uživanja u lepoti i siromaštvom psihe

nerstvo. Praviš ugovor, raskidaš ga kad želiš, sve to lepo zvuči za javnost, a dostojanstvo potpisnika?

Kako vidite instituciju pozorišta u današnje vreme i šta je to čemu težite kao osnivačica i vlasnica pozorišne kuće?

- Za mene je pozorište uvek bilo pojam utočišta od svakodnevice, mesto gde možete da dodete da se opustite, razveselite, ali i da vas podstakne na duboka promišljanja na različite teme. Razume se da je meni i mom timu saradnika na pr-

niske porive. Kultura jedne nacije pripada svim drugim nacijama i obratno. Naravno, moji napori da doprinesem opštoj kulturi ograničenog su efekta. Ali svako treba da učini koliko može. Uska znanja, svedenost života na mobilni i kompjuter prete poništavanjem duhovnosti, mašte, uživanja u lepoti i siromaštvom psihe u neizvesnom vremenu koji protiče.

Poslednjih godina na repertoaru Vašeg teatra sve je više drama, mjuzikla i opereta, a manje operetskih predstava. Zbog čega?

- **Madlenianum** koncipira svoj program, pa samim tim i odabir produkcija i naslova koji će se raditi, u skladu sa procenama trenutne aktuelnosti teme koja će se obrađivati, zatim večno i planetarno popularnih i atraktivnih naslova poput mjuzikla „Jadnici“, operete „Vesela udovica“, drame „Ana Karenjina“ ..., kao i tražnjom i željama naše publike. Uspeh „Vesele udovice“ je bezvremen zato što nije zavisio ni od političke, ni od ekonomske situacije, a ni od umetničkih tendencija vremena. Naprotiv, ovo delo je ostavilo pečat na reklamnim plakatima, na markama proizvoda, u istoriji marketinga i slično. Činjenica da su

Pozorište je za mene oduvek bilo pojam utočišta od svakodnevice: Madlena Cepter

neko srećnije vreme, nikada ništa nećete preduzeti. Pre 26 godina sam osetila da je Srbiji neophodna injekcija nove energije, buđenje stvaralačkih snaga i novo mesto okupljanja umetnika koji će tu moći maksimalno da razigraju svoje stvaralačke mogućnosti. I danas me vode ti isti porivi - da **Madlenianum** bude i dalje u vrhu kulturnog života, da svake nove sezone predstavimo publici nešto novo i kvali-

► Kultura jedan od osnova dobre države, srećnog i obrazovanog naroda i ulaganje ne samo u sadašnjost, već i u budućnost naših narednih pokolenja

najpoznatiji svetski tenori Kareras, Domingo, Pavarotti odlučili da pevaju odlomke iz „Vesele udovice“ sveđoći o prirodi ovog dela.

Madlenianum nema stalni ansambl, da li to smanjuje eventualni uticaj i mešanje politike sa umetnošću kao što je slučaj sa listama predizborne podrške koje nisu mimošle ni Narodno pozorište u Beogradu, uključujući i njegovu Operu?

Madlenianum nema stalni ansambl, sem 40 stalno zaposlenih i dosta njih na ispomoći, onda za tako nešto nije ni bilo prilike.

Koliko ovdašnja umetnička scena, čiji je deo i Madlenianum, prati svetske umetničke trendove?

Uvek smo u pozorištu pratili svetske trendove. Sticajem okolnosti, imam tu mogućnost da pratim na svim svetskim scenama šta rade

Madlena Cepter sa knezom Mihajlom Karađorđevićem, unukom kneza Pavla

Godišnjica

Drama „Godišnjica“ po tekstu Rebeke Vilhajt, u prevodu Olivera Đorđević i režiji Petra Jovanovića, prva je premijera u Madlenianumu u ovoj sezoni. Održana je 18. oktobra 2023, a pored Petra Jovanovića u autorskom timu su: scenograf Damjan Paranosić, kostimografkinja Milica Grbić Komazec i kompozitor Bojan Milinković. U predstavi igraju: Vanja Milačić, Ljubinka Klarić, Srđan Karanović, Stefan Bundalo, Tamara Aleksić i Ljubomir Bulajić. Madlenianum je pozorišni život započeo kao Kamerna opera 26. januara 1999. premijerom najpoznatijeg operskog dela italijanskog kompozitora Domenika Čimarozze „Tajni brak“, u režiji Gordana Dragovića.

drugi teatri - Francuska, Nemačka, Austrija, Monako... i zato i jesam u prethodne dve i po decenije profilisala Madlenianum kao moderni teatar koji prati svetske trendove, ali ih uvek uobličio u svom stilu. Ja nisam pobornik eksperimentalizma koji je, nažalost, postao sve više prisutan na scenama u Srbiji. Isto tako, taj isti eksperimentalizam je poprilično uzelo maha i u svetskim teatri-

Od „Knjaza“ do Pućinija i Tenesija Vilijamsa

Po čemu ćete pamtili prošlu 2023. i kakvi su vam umetnički planovi u 2024, imajući u vidu i mnogobrojne velike, pre svega, muzičke godišnjice?

Prošlu 2023. pamtiću po najvećem broju gostovanja u sezoni od početka rada 1998. godine. Razne godišnjice smo obeležavali u prethodne dve i po decenije, pa tako neće biti različita ni ova godina. Veoma ponosni za ovu godinu najavljujemo šest premijera, što je više od svih ovih godina kada smo se držali standarda četiri premijere. U ovoj sezoni nas već 15. marta očekuje premijera mjuzikla „Company“ na Velikoj sceni, drame „Staklena menažerija“ Tenesija Vilijamsa na Maloj sceni 30. marta, Čarolija Ofenbaha. U planu je svakako da se obeleži godišnjica Pućinija, za jesen 2024. smo trenutno u razgovorima sa našim partnerima iz Italije da domaćoj publici predstavimo dve Pućinijeve opere koje se izuzetno dugo nisu mogle videti i čuti na našim prostorima, „Il Tabaro“ - „Plas“ i „Dani Sikili“, a očekuje nas i dramska premijera na Velikoj sceni, „Gordost i predrasude“ u režiji Ivana Vukovića. Ali, prvo što ćemo izvesti već 12. februara jeste koncertno izvođenje drame „Knjaz“ Miodraga Ilića, a povodom stogodišnjice rođenja kneza Mihaila Obrenovića.

ma. Da li je to nedostatak novih ideja ili vizije - ne znam. Ali isto tako, trebalo bi i pohvaliti pojedine napore naših teatarara za povremene inovacije i veoma uspešne produkcije.

Da li je moguće napraviti bilo kakvo poređenje između Srbije i drugih delova Evrope, posebno Zapada kad je reč o ulaganjima u kulturu? Kako Vi objašnjavate to što je u Srbiji kultura „siroče“ državnog budžeta?

Na ovo pitanje ne mogu da vam dam tačan ili netačan odgovor, jer ne postoji univerzalni odgovor, a i na sreću ne bavim se budžetom Republike Srbije. Ako me pitate da li smatram da su potrebna veća ulaganja u kulturu naše zemlje, moj odgovor će uvek biti: „DA!“ Jer, koliko god da jedna država opredeli novca za kulturu, uvek je potrebno i neophodno još uložiti, s obzirom da je moj stav da je kultura jedan od osnova dobre države, srećnog i obrazovanog naroda i ulaganje ne samo u sadašnjost, već i u budućnost naših narednih pokolenja. Naravno da ne može svaka država odvojiti istu količinu novca za svoju kulturu, a svedoci smo, naroči-

to u poslednje dve godine, da i države koje su važile kroz celu svoju istoriju za one koji imaju veliku kulturnu baštinu i ulaganje, sve više se spetiču sa finansiranjem svojih kulturnih institucija i dolazimo do trenutaka kada i veliki mehanizmi kao što su simfonijski orkestri, operske kuće, muzeji i drugo počinju da se zatvara-

prvenstveno preko Kluba prijatelja Opere, a onda čitave Azurne obale, u kojoj je sve blizu Monte Karla i njegove Opere. Ovo sve važi i za druge dve opere, koje su radene u koprodukciji, s tim da one mogu da dovedu drugog glavnog pevača, naravno o svom trošku. Posle četiri izvođenja predstava napušta grad i više se ne

učiniti dobro na putu ka tom cilju; a onda uložite u to svu svoju energiju.“ Mecenasstvo je postalo retkost, po mome mišljenju, zato što se svestvećine ljudi danas svela na lični interes, na individualnu sreću, a to će reći na odsustvo nerva za opšte dobro. Svako ima svoju savest, svoj mir i nemir. Mene vodi neki unutarnji imperativ, nazovite to empatijom, potrebom da pripadam svom narodu, onima kojima mogu da pomognem, da učinim nešto od opšte koristi. Ljudima koji će možda postati bolji bar za dlaku ako budu ozračeni lepotom i humanošću autentične umetnosti.

Kako vidite budućnost saradnje sa Operom Narodnog pozorišta u Beogradu, ako je saradnja sa drugim operskim kućama sada već nužnost da bi se opstalo i sačuvalo kvalitet predstava?

Bilo je potrebno 20 godina da se uspostavi saradnja sa Narodnim pozorištem u Beogradu, ali očigledno je za neke stvari potrebno mnogo vremena. Uspešno smo u prethodnih nekoliko godina izneli četiri koprodukcione predstave i ne vidim razlog da se ta saradnja ne nastavi, a možda čak i proširi, naročito ovim tempom. Svakako je udruživanje teatarara neophodno, naročito u muzičkom teatru koji je po svojoj prirodi i obimnosti skuplji od, recimo, dramskog teatarra. Sa svakim udruživanjem snaga i sredstava povećava se mogućnost i prilika da publici prikazete još kvalitetniju i bolju produkciju. Tempo je više nego prilagodljivo, bar sa njihove strane. Imali smo trenutaka kada orkestar nije hteo da svira, hor da peva, a baletski igrači su bili umorni, jer su to radili za platu. Imam razumevanje za njih, jer Zemun nije centar Beograda.

Jelena Tasić

Foto: Milan Đaković

„Mali Pariz“

► Da li su sva Vaša ulaganja u kulturu u Beogradu dovoljna da ga „pretvorite“ u Pariz, što je, kako ste ranije izjavili, jedna od Vaših želja?

Svaki od mojih poduhvata približava nas velikim svetskim metropolama. I sa svakim novim poduhvatom se kod mene javljao poriv i ideja za još nečim novim što će dodatno unaprediti i podstaći kulturno uzdizanje Srbije, ali i regiona. U Muzeju antikviteta - u Palati umetnosti Madlena, želela sam da svi moji voljeni, umetnički predmeti koji čine moju životnu radost, budu prikupljeni na jednom mestu kako bih uživanje koje mi je pružilo pribavljanje svakog od njih podelila sa svima koji to žele da vide i da oseate bar deo radosti koje sam imala kada sam ih kupovala. Palata umetnosti, pored muzejske postavke, predviđena je i osmišljena kao multifunkcionalni prostor sastavljen i od dvorana, galerija, foajea, amfiteatra, prostora pogodnih za različite umetničke izložbe, promocije, koncerte... Tako da, da li je sve ovo dovoljno da Beograd „pretvorimo“ bar u Mali Pariz, ili ne, pokazće vreme. Uglavnom poseta je preko očekivanja, ali je i postavka svetska.

ju, izmeštaju iz svojih domicilnih gradova, smanjuju obim svoga rada... Kultura je sigurno budžetom zaklinuta u svim zemljama. Koliko tačno ne znam. Ono što znam jeste da Opera Monte Karla ima svoj muzički ansambl i svoj balet. Stogodišnja tradicija pokriva ova dva krila umetnosti. I država Monako je veoma benovolentna prema njima. Ono što nema tu privilegiju. Opera se okreću drugačijim načinima finansiranja i to od momenta našeg dolaska u Monako 1990. godine. Za dve do tri opere u sezoni, već 34 godine, put stvaranja svake od njih izgleda ovako: iznajmljivanje garderobe u Hamburgu, gde je najveći svetski depo, obavezan savez bar tri operske kuće iz regiona i šire, scenografija osmišljena da pasuje na sve tri pozornice, karte prodate godinu dana unapred,

sva ova perfektno funkcioniše, a kod nas je nemoguća misija. Kada sam počinjala pre tri decenije i tražila godišnji program koji bi se davao već na prvoj predstavi u sezoni, svi su me zapanjeno gledali, jer ne postoje ni koordinacije za mesec unapred, a kamoli za godinu. Tako da odmah odustajete od nečega što je normalno za rad svih opera na svetu.

Da li zadužbinarstvo i mecenasstvo mogu da popune sve „rupe“ u kulturi ili treba tražiti dugoročnija sistematska rešenja?

Na ovo pitanje sam već donekle odgovorila. A na njega često odgovaram. Dejvidu Rokfeleru pripisuju jednu misao koju je navodno izgovorio: „Put do sreće zasniiva se na dva principa: prvo, pronađite ono što vas zanima i, drugo, otkrijte šta možete